

Sygn. akt III Pa 18/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Sędziowie:	SSO Bożena Beata Bielska (spr.) SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekr.sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2014r. w O.

sprawy z powództwa S. K. (1) i A. J.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) S.A. w P.

o odprawę emerytalną, dodatkową odprawę i nagrodę jubileuszową

na skutek apelacji pozwanego Przedsiębiorstwa (...) S.A. w P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 7 kwietnia 2014r. sygn. akt IV P 138/12

orzeka:

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt 2 w ten sposób, że zasądza od Przedsiębiorstwa (...) S.A. w P. na rzecz S. K. (1) kwotę 10.544,26 zł (dziesięć tysięcy pięćset czterdzieści cztery złote 26/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 maja 2011 roku do dnia zapłaty,
2. zmienia zaskarżony wyrok w pkt 5 w ten sposób, że zasądza od Przedsiębiorstwa (...) S.A. w P. na rzecz A. J. kwotę 9.612,43 zł (dziewięć tysięcy sześćset dwanaście złotych 43/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,
3. w pozostałym zakresie apelację oddala,
4. zasądza od pozwanego na rzecz powoda S. K. (1) kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

UZASADNIENIE

Powód S. K. (1) w dniu 21 kwietnia 2011r. wystąpił do Sądu Rejonowego w Ostrołęce z pozwem przeciwko Przedsiębiorstwu (...) S.A w P.. Wniósł o zasądzenie kwoty 40.286 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Uzasadniając swoje roszczenie S. K. (1) wskazał, że na wartość przedmiotu sporu składa się odprawa emerytalna naliczana zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy, obowiązującym w dniu rozwiązania umowy o pracę, dodatkowa odprawa w kwocie 200 zł brutto za każdy rok przepracowany u pozwanego oraz nagroda jubileuszowa za 45 lat pracy, do której powód nabywa prawo 18 maja 2011r. Powód podniósł także, iż zdecydował się na rozwiązanie umowy o pracę, mimo przedemerytalnego okresu ochronnego w jakim się znajdował, gdyż liczył na preferencyjne świadczenia z (...) oraz Pakietu Gwarancji Socjalnych dla (...) Przedsiębiorstw (...) na M. z dnia 17.06.2010r. Jak uzasadniał powód, po rozwiązaniu umowy o pracę, pozwany odmówił wypłacenia obiecanych świadczeń, przyznając jedynie świadczenia przysługujące na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów. Powód zarzucił pracodawcy, że jego działanie miało na celu wprowadzenie go w błąd, by nie kwestionował wypowiedzenia umowy o pracę.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Wskazał, iż w okresie wypowiedzenia powód miał ustalone prawo do emerytury, na którą odszedł wcześniej, kontynuując zatrudnienie u pozwanego, zatem jego odejście na emeryturę nie miało związku czasowego z rozwiązaniem umowy o pracę, co pozbawia go preferencyjnej odprawy. Pozwany podniósł również, iż świadczenia nie mogą być wypłacone powodowi, ponieważ w dniu 25 lutego 2011r. pomiędzy pozwaną spółką oraz działającymi w niej związkami zawodowymi, z uwagi na trudną sytuację finansową przedsiębiorstwa, zawarto porozumienie o zawieszeniu stosowania części postanowień (...). Zakres zawieszonych postanowień obejmował naliczanie i wypłaty nagród jubileuszowych oraz naliczanie i wypłaty odpraw emerytalno-rentowych.

Wyrokiem z dnia 06 grudnia 2011r., Sąd Rejonowy w Ostrołęce IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oddalił powództwo S. K. (1) i odstąpił od obciążania go kosztami postępowania.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na skutek wniesienia apelacji przez powoda, wyrokiem z dnia 05 marca 2012r., uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za II instancję.

Sąd Okręgowy zauważył, że zebrany przez Sądem Rejonowym materiał dowodowy nie pozwala na ocenę zasadności - lub też niezasadności zarzutów apelacji i nie pozwala na ocenę, czy rzeczywiście odmowa wypłaty dochodzonych świadczeń stanowi **w okolicznościach niniejszej sprawy** nadużycie prawa i czy jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Sąd wskazał, że w celu oceny zasadności zarzutów apelacji należałoby zbadać, czy w dacie dokonywania powodowi wypowiedzenia toczyły się już rozmowy Zarządu (...) S.A. w P. ze związkami zawodowymi w kwestii zawieszenia stosowania (...) i czy od początku dotyczyły one zawieszania stosowania przepisów dotyczących odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych, czy też początkowo dyskutowano o zawieszeniu stosowania innych regulacji zawartych w (...). W każdym z tych przypadków inna będzie ocena zasadności roszczeń powoda. Sąd Okręgowy wskazał też, że o naruszeniu zasad współzycia społecznego można byłoby mówić tylko wtedy, gdyby w dniu wręczenia S. K. (1) wypowiedzenia Zarząd, a w szczególności osoby podpisane na wypowiedzeniu, miały już świadomość, iż toczą się rozmowy w kwestii zawieszenia stosowania przepisów dotyczących wypłat odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych a mimo tego pracodawca w oświadczeniu o wypowiedzeniu zawarł zapisy, w których informuje pracownika o przysługiwaniu mu tych świadczeń. Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę, że A. W. zeznał, iż rozmowy ze związkami zawodowymi o zawarciu porozumienia toczyły się już na początku listopada. Jeżeli więc wypowiedzenie S. K. (1) wręczono w dniu 30.11.2011r., to rozmowy te były prowadzone już od miesiąca i ustalić należy, czy znany był już kierunek uzgodnień stron porozumienia. Odnosząc się do kwestii wypłaty dodatkowej odprawy Sąd Okręgowy zaznaczył, że pracodawca wypłacił powodowi odprawę wynikającą z art. 92 k.p., a w oświadczeniu o wypowiedzeniu zawarł zapis o przysługiwaniu mu także dodatkowej - obecnie dochodzonej odprawy. Wyjaśnienia wymaga więc, dlaczego w oświadczeniu o wypowiedzeniu znalazł się zapis także co do wypłaty tej odprawy, skoro pracodawca wiedział, iż powód ma już przyznane prawo do emerytury.

W dniu 23 maja 2012r. z powództwem do Sądu Rejonowego w Ostrołęce IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przeciwko Przedsiębiorstwu (...) S.A. w P. wystąpił również A. J.. Wniósł o zasądzenie kwoty 18.217,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01 marca 2011r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu. Powód wskazał, iż na żadaną kwotę składa się odprawa emerytalna naliczana zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy obowiązującym w dniu rozwiązania umowy o pracę oraz dodatkowa odprawa w kwocie 200 zł brutto za każdy rok przepracowany u pozwanego. Uzasadniając swoje żądanie wskazał okoliczności tożsame z przytoczonymi przez powoda S. K. (1).

Sąd Rejonowy na podstawie art. 219 k.p.c. sprawę z powództwa A. J. połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą z powództwa S. K. (1).

Pełnomocnik powoda S. K. (1) ostatecznie precyzując powództwo wniósł o zasądzenie kwoty 15.269,31 zł brutto tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 12.932,69 zł brutto zgodnie z (...), tytułem nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, zgodnie z (...), kwoty 6.800zł brutto tytułem odprawy dodatkowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty na podstawie Pakietu dla Pracowników Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M.z 17.06.2010r. W pozostałym zakresie co do kwot głównych żądanych pierwotnie cofnął powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia Nadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Pełnomocnik powoda A. J. ostatecznie wniósł o zasądzenie kwoty 18.217,35zł brutto z ustawowymi odsetkami od 01.03.2011r. do dnia zapłaty. Na tę sumę składała się kwota 11.617,35 zł brutto (odpowiadająca równowartości 5-miesięcznego wynagrodzenia powoda) oraz kwota 6.600 zł brutto tytułem odprawy dodatkowej. Wniósł również o zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództw w całości i zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2014r. Sąd Rejonowy w Ostrołęce IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od pozwanego na rzecz S. K. (1) kwotę 15.269,31zł brutto tytułem nagrody jubileuszowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30.05.2011r. do dnia zapłaty, kwotę 12.932,69zł brutto tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30.05.2011r. do dnia zapłaty i kwotę 6.800zł brutto tytułem odprawy dodatkowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30.05.2011r. do dnia zapłaty. Na rzecz powoda A. J. Sąd zasądził kwotę 11.617,35zł tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23.07.2012r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6.600zł brutto tytułem odprawy dodatkowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23.07.2012r. do dnia zapłaty. Sąd oddalił powództwo w zakresie dalej idącego żądania odsetkowego i umorzył postępowanie w zakresie kwot głównych, co do których powództwo zostało cofnięte. Sąd rozstrzygnął również o kosztach postępowania, zasądzając na rzecz powodów koszty zastępstwa prawnego. Wyrokowi w części nie przekraczającej jednomiesięcznego wynagrodzenia każdego z powodów nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd ustalił, że S. K. (1) pracował w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w P. od 15 marca 1976r., na pełnym etacie, ostatnio na stanowisku inspektora w dziale zaplecza technicznego i diagnosty. Od dnia 01 marca 2009r. uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury i rozpoczął pobieranie świadczenia emerytalnego, kontynuując równocześnie pracę w pozwanej spółce.

A. J. pracował w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w P. na stanowisku starszego inspektora w dziale zaplecza technicznego w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 01 grudnia 1977r. Od dnia 01 maja 2009r. uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury i również rozpoczął pobieranie świadczenia emerytalnego, kontynuując pracę u pozwanego.

Sąd ustalił również, że w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w P. od dnia 02 lutego 1995r. obowiązywał Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, który ustalał między innymi zasady nabywania, naliczania i wypłaty odprawy emerytalnej oraz nagród

jubileuszowych (vide § 17 i § 18). W myśl § 17 ust. 12 tego (...) (po zmianach), pracownik odchodzący na rentę lub emeryturę nabywał także prawo do nagrody jubileuszowej, jeżeli w dniu rozwiązania umowy o pracę do daty nabycia prawa do tego świadczenia brakowało mu mniej niż 12 miesięcy. S. K. (1) prawo do nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy miał nabyć 18 maja 2011r.

Wobec prywatyzacji pozwanego, w dniu 17 czerwca 2010r. pozwany wraz ze spółką (...) oraz organizacjami związków zawodowych działającymi w zakładzie pracy tj. (...), (...) oraz (...) Związkiem (...) Region M., podpisali Pakiet Gwarancji Socjalnych dla (...) Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M. określający sprawy pracownicze, socjalne i związkowe. W treści Pakietu wskazano w dziale V ust. 1 prawo do dodatkowej odprawy pieniężnej w kwocie 200 zł brutto za każdy rok przepracowany w pozwanym przedsiębiorstwie. Odprawa ta winna być wypłacona niezależnie od odprawy emerytalnej lub rentowej pracownikowi odchodzącemu na emeryturę lub rentę, jeżeli z tym pracownikiem rozwiązano umowę o pracę.

Sąd Rejonowy ustalił też, że z uwagi na złą sytuację finansową pozwanego, rozpoczęto proces redukcji zatrudnienia. W dniu 30 listopada 2010r. pracodawca wypowiedział S. K. (1) i A. J. umowy o pracę ze skutkiem na dzień 28 lutego 2011r. W tym samym okresie zwolnienia otrzymali również H. T., L. P., M. M. i W. S. (1).

W treści pkt 5 dokumentów stanowiących rozwiązanie umów o pracę za wypowiedzeniem, wręczonych powodom S. K. (1) i A. J. wskazano, iż złożona przez powodów decyzja ZUS wraz z oświadczeniem o przejściu na emeryturę, bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy, spowoduje wypłatę odprawy emerytalnej, naliczonej zgodnie z (...), obowiązującym w dniu rozwiązania umowy o pracę; wypłatę dodatkowej odprawy w wysokości 200 zł brutto za każdy rok przepracowany w przedsiębiorstwie; a w przypadku S. K. (1) także wypłatę nagrody jubileuszowej za 45 lat pracy, do której nabywa prawo w dniu 18 maja 2011r.

W dniu 25 lutego 2011r. pomiędzy (...) S.A. w P. a związkami zakładowymi działającymi na terenie zakładu pracy podpisano porozumienie o częściowym zawieszeniu stosowania (...) pracowników (...) S.A. Zawieszono stosowanie § 17 ust. 12 (dot. nagród jubileuszowych) i § 18 (dot. odpraw emerytalno – rentowych) (...), na okres od 25 lutego 2011r. do dnia 30 września 2011r. Za ramienia Zarządu (...) porozumienie to podpisali Prezes Zarządu A. W. i członek Zarządu D. W..

Sąd ustalił również, że w dniu 28 lutego 2011r. S. K. (1) i A. J. spotkali się z Prezesem Zarządu (...) S.A. w P. – A. W., który to zapewnił ich, że świadczenia im zagwarantowane w związku z wypowiedzeniem stosunków pracy zostaną im wypłacone w ratach. Ponowne spotkanie miało miejsce w marcu 2011r., wtedy to A. W. stanowczo zaprzeczył, iż dobrowolnie wypłacone zostaną powodom sporne świadczenia. Stanowisko to podtrzymano w pismach kierowanych przez pracodawcę do powodów.

W ocenie Sądu oba powództwa są zasadne.

Sąd wskazał, że stosunki pracy, łączące pozwane Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w P. ze S. K. (1) oraz A. J. zostały rozwiązane na skutek restrukturyzacji, z powodu zmniejszenia zatrudnienia w pozwanym przedsiębiorstwie. W chwili dokonywania rozwiązania umów o pracę za wypowiedzeniem powodowie podlegali szczególnej ochronie stosunku pracy wynikającej z regulacji art. 39 k.p. Pomimo to S. K. (1) i A. J. nie zakwestionowali ważności rozwiązanych z nimi stosunków pracy, gdyż jak sami wskazali, byli przekonani o tym, iż otrzymają świadczenia związane z rozwiązaniem umów o pracę, o jakich informował ich pkt 5 wypowiedzeń, a także postanowienia Pakietu Gwarancji Socjalnych dla Pracowników Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M., określający sprawy pracownicze, socjalne i związkowe oraz postanowienia Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy.

Sąd wskazał, że pozwany pracodawca odmówił powodom wypłaty obiecanych im świadczeń uzasadniając tę decyzję faktem zawieszenia w dniu 25 lutego 2011r. postanowień (...), będących podstawą roszczeń powodów. Zatem zawieszenie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy w stosownej części miało miejsce tuż przed rozwiązaniem z powodami ich umów o pracę, które nastąpiło w dniu 28 lutego 2011r. Odmawiając powodom wypłaty odprawy dodatkowej stanowiącej równowartość 200 zł brutto za każdy rok pracy u pozwanego, uregulowanej w

Pakiecie Gwarancji Socjalnych wskazano, iż powodowie nie „odeszli na emeryturę”, gdyż mieli ustalone prawo do „wcześniejszej” emerytury i z tego tytułu pobierali świadczenia, będąc jednocześnie zatrudnionym u pozwanego.

Sąd wskazał, że podstawę prawną zawieszenia stosowania przepisów (...) stanowi art. 241²⁷ § 1 k.p. W przepisie art. 241²⁷ § 2 k.p. mowa jest jedynie o zgłoszeniu porozumienia o zawieszeniu do rejestru, a nie o zarejestrowaniu, zaś w § 3 mowa jest o niestosowaniu z mocy prawa postanowień (...) objętych porozumieniem o zawieszeniu. Nadto w/w przepis dotyczący porozumienia nie odwołuje się do innych przepisów k.p. dotyczących (...), w tym nie odwołuje się do art. 241¹² § 1 k.p., co oznacza, że zarejestrowanie jest warunkiem obowiązywania jedynie (...), a nie porozumienia o zawieszeniu stosowania jego postanowień. Przemawia to za przyjęciem, że porozumienie obowiązuje z datą jego podpisania, jeżeli strony nie oznaczyły innego terminu jego wejścia w życie. W ocenie Sądu Rejonowego zawieszenie postanowień (...) nastąpiło z mocy prawa od daty określonej w porozumieniu, tj. w dniu jego podpisania - 25 lutego 2011r. Bez znaczenia, są tu natomiast wątpliwości pełnomocników obu powodów, dotyczące tego, czy porozumienie w istocie było zawarte, wywodzone z zeznań przedstawicieli organizacji związkowych, którzy zeznając wskazywali, że podpisali w dniu 25.02.2011r. porozumienie o częściowym zawieszeniu (...), ale swoje stanowisko uzależniali od zgody Załogi, która została udzielona już po złożeniu podpisów. Tekst porozumienia był wraz z podpisami członków Zarządu i przedstawicieli związków zdeponowany w sejfie, a jak wskazywali świadkowie, gdyby Załoga nie wyraziła zgody, to zostałaby on zniszczony. Sąd wskazał, że dla zawieszenia postanowień (...) nie jest wymagana zgoda Załogi, dlatego w dacie upływu okresów wypowiedzenia obu powodów nie obowiązywały już postanowienia (...) w zakresie § 17 ust. 12 (dot. nagród jubileuszowych) i § 18 (dot. odpraw emerytalno – rentowych).

W ocenie Sądu Rejonowego powyższe nie przesądza jeszcze o zasadności lub niezasadności obu powództw. Roszczenia powodów należało bowiem rozpatrzyć poprzez pryzmat dyspozycji art. 8 k.p., który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Ustalenie, czy w niniejszej sprawie doszło do nadużycia prawa i czy zachowanie pozwanego było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, musiało zostać poprzedzone ustaleniem, czy w dacie dokonywania powodom wypowiedzeń umów o pracę toczyły się już rozmowy Zarządu (...) S.A. w P. ze związkami zawodowymi w kwestii zawieszenia stosowania (...) i czy od początku dotyczyły one zawieszania stosowania przepisów dotyczących odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych, czy też początkowo dyskutowano o zawieszeniu stosowania innych regulacji zawartych w (...). Porozumienie w sprawie częściowego zawieszenia postanowień (...) zawarto z działającymi w pozwanym zakładzie pracy związkami zawodowymi. W imieniu tych związków porozumienie podpisali powołani w sprawie świadkowie, a mianowicie A. L., W. J., W. S. (2), A. P., A. S..

Sąd wskazał, że świadek A. S. - ówczesny przewodniczący (...) Związku Zawodowego (...) przy (...) S.A. w P. zeznał, że już Prezes Z. C. chciał zawiesić wypłatę nagród jubileuszowych, jednak dopiero jego następcą A. W. uzyskał na to zgodę związków zawodowych. A. L. wskazała wprost, iż zawieszenie postanowień (...) było związane z odejściem na emeryturę konkretnych osób i miało na celu nie wypłacenie przysługujących im świadczeń. Stwierdziła, iż w tym czasie naliczano również nagrodę jubileuszową dla Prezesa C., co wiązało się kosztami ok. 150.000 zł. Świadek podkreśliła, że rozmowy o zawieszeniu wskazanych postanowień toczyły się intensywnie przez okres dwóch tygodni przed podpisaniem porozumienia. Powyższe zeznania potwierdziła również W. S. (2), która zeznała, iż Prezes A. W. przedstawił sytuację władzom związków zawodowych wskazując, iż wobec wielu odejść na emeryturę potrzeba środków, by wypłacić pracownikom odprawy emerytalne i odprawy w wysokości 200 zł za każdy przepracowany rok, a zakładu na to nie stać. Podkreśliła, iż główną rolę odgrywała kwota, która miała zostać wypłacona Prezesowi C. – blisko 150.000 zł. Jak wskazał świadek kwestię tę A. W. poruszył na początku lutego 2011r. i zwoływał kilkanaście zebrań w tej sprawie. Ponadto wskazała, iż „rozmowy na temat zmiany (...) to były jeszcze mocno dawno – za Prezesa C.”, co potwierdza zeznania A. S..

Zdaniem Sądu zeznania świadków są spójne i wzajemnie się uzupełniają, co pozwala uznać je za wiarygodne. Świadkowie zgodnie wskazali, iż planowano zawieszenie postanowień (...) jeszcze przed objęciem stanowiska Prezesa Zarządu spółki przez A. W.. Wskazano, że od początku lutego 2011 r. rozmowy te rozpoczęto na nowo z dużą intensywnością a przyczyną tych rozmów były właśnie planowane odejścia na emeryturę pracowników pozwanego. Wszyscy świadkowie ponadto zgodnie wskazali, iż A. W. nalegał, by porozumienie zostało podpisane właśnie w piątek 25 lutego 2011r., nie zaś po konsultacjach z załogą, tak by weszło w życie przed dniem 28 lutego 2011r., po to by już obowiązywało w okresie odejść pracowników na emeryturę.

Sąd wskazał, że Prezes Zarządu A. W. potwierdził zeznania powołanych powyżej świadków twierdząc, iż rozmowy o zawieszeniu (...) prowadzone były ze związkami zawodowymi jeszcze przed odejściem Prezesa C., a następnie przez niego samego od listopada 2010r. Stwierdził, iż rozmowy te prowadzono do dnia podpisania porozumienia a Zarząd miał świadomość konsekwencji finansowych jakie wiązały się z wręczonymi w listopadzie 2010r. wypowiedzeniami umów o pracę. Zeznał również, iż pamięta, że wypowiedzenia gwarantowały pracownikom określone świadczenia, a decyzję o wręczeniu tych wypowiedzeń podjął sam. Wskazał także, że pracownicy którzy odchodząc na emeryturę nie byli jeszcze emerytami otrzymali odprawy dodatkowe, natomiast ci, którzy otrzymywali emeryturę już nie.

D. Z. – ówczesny członek Zarządu pozwanej spółki także zeznał, iż rozmowy ze związkami zawodowymi mające na celu zawieszenie (...) toczyły się już w drugiej połowie 2010r. a ideą tych rozmów było maksymalne obniżenie kosztów działania spółki, poprzez ograniczenie kosztów które nie są konieczne do jej działania. Powyższe okoliczności potwierdził w swoich zeznaniach L. P., który wskazał, iż przed zwolnieniem rozmawiał z A. W. i ten zapewnił go, że otrzyma odprawę emerytalną i odprawę dodatkową, gdy zostanie zwolniony. Świadek podkreślił, iż A. W. sam wskazał, iż istnieje problem z jego zwolnieniem, gdyż świadek znajduje się w okresie ochronnym. L. P. zeznał, iż zapewnił wtedy Prezesa, iż jeżeli otrzyma wszystkie świadczenia nie będzie kwestionował wypowiedzenia mu stosunku pracy. Świadek wskazał, iż sam poprosił przewodniczącego związku zawodowego, by nie oponował przeciw jego zwolnieniu skoro Prezes obiecał mu wypłatę wszystkich świadczeń. Ostatecznie odpraw z (...) i Pakietu Gwarancji Socjalnych mu nie wypłacono. Zapewnienie z ust A. W. o wypłacie świadczeń wynikających z wypowiedzenia otrzymała również H. T., która otrzymała wypowiedzenie w tym samym okresie co powodowie. Świadczeń wynikających z treści wypowiedzeń umów o pracę nie otrzymali także W. S. (3) oraz M. M., z którymi również rozwiązano stosunek pracy z dniem 28 lutego 2011r.

Wobec powyższych okoliczności Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości, że już w chwili wręczenia powodom wypowiedzeń, tj. w miesiącu listopadzie 2010r., pracodawca miał świadomość o toczących się rozmowach ze związkami zawodowymi, które miały na celu zawieszenia postanowień (...) w zakresie naliczania i wypłaty nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno – rentowych. Zeznań przedstawicieli związków zawodowych wynika wprost, iż zawarte porozumienie miało na celu uniemożliwienie wypłaty stosownych odpraw odchodzącym na emeryturę pracownikom i cel porozumienia znany był od początku negocjacji.

W tej sytuacji zdaniem Sądu, zapis w treści wypowiedzeń umów o pracę powodów, wskazujący na świadczenia, jakie zostaną im wypłacone, po rozwiązaniu umów o pracę, miał na celu jedynie uspienie czujności pracowników, którym zależało na rozwiązaniu stosunków pracy, w takim kształcie o jakim ich zapewniano, bo wiązało się to z otrzymaniem gwarantowanych przez (...) i Pakiet Gwarancji Socjalnych świadczeń. Pracodawca miał świadomość, iż rozwiązanie umów o pracę z pracownikami w okresie 4 lat od uzyskania przez nich praw do emerytury jest niezgodne z prawem pracy, gdyż taki stosunek pracowniczy podlega ochronie na zasadzie art. 39 k.p. Wiedział także, iż pracownicy, przy tak złożonych obietnicach, nie odwołają się od wręczonych im wypowiedzeń, gdyż liczą na wypłatę świadczeń związanych z odejściem. Świadomie wprowadzając w błąd swoich pracowników, pozwany uniemożliwił im podjęcie obrony trwałości swoich stosunków pracy na drodze postępowania sądowego, z uwagi na upływ terminów na wniesienie odwołań. Takie zachowanie pracodawcy trzeba uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wypowiedzenie powodom umów o pracę było sprzeczne z art. 39 k.p. Powodowie nie skorzystali wówczas z wywiedzenia środków odwoławczych od tych wypowiedzeń, definitywnie tracąc taką możliwość, a to dlatego, że uzyskali nie tylko pisemną (pkt 5 wypowiedzenia), ale też dodatkowo ustną gwarancję wypłaty świadczeń,

których dochodzili na drodze niniejszego postępowania. Powodowie zostali w ten sposób celowo wprowadzeni w błąd. Sytuacja prawna powodów wprawdzie nie polegała wówczas na nabyciu prawa, jednakże wytworzył się stan pewności ich sytuacji prawnej determinującej następnie ich decyzje. Należy przyjąć, że powodowie uzyskali wówczas tzw. maksymalnie ukształtowaną ekspektatywę nabycia prawa w przyszłości w związku z oczekiwanym nadejściem zdarzenia przyszłego i pewnego. W chwili otrzymywania wypowiedzeń zostali zapewnieni, iż rozwiązanie z nimi stosunków pracy będzie wiązać się z wypłatą wszystkich przysługujących im świadczeń, wymienionych w treści wypowiedzeń. Zapewnienie takie zawarte zostało nie tylko w treści wypowiedzeń umów o pracę, lecz otrzymali je także od Prezesa A. W.. Jak zeznali powodowie, Prezes wskazał, iż obecnie sytuacja zakładu pracy jest trudna, jednak wypłata nastąpi w trzech ratach, w ciągu 6 miesięcy, przy czym pierwszą ratę otrzymają już w marcu 2011 r. Wobec tak oczywistego sformułowania, nie ma wątpliwości, iż S. K. (1) i A. J. oczekiwali wypłaty świadczeń wynikających z (...) i Pakietu Gwarancji Socjalnych. Także w dniu 28 lutego 2011r., a więc już po zawieszeniu (...), S. K. (1) i A. J. udali się do ówczesnego Prezesa Zarządu (...) S.A. A. W., by otrzymać informacje dotyczące terminu wypłaty wskazanych w wypowiedzeniach świadczeń i wówczas także otrzymali zapewnienie wypłaty, przy czym być może rozłożonej na raty, lub nieco odsuniętej w czasie, z uwagi na trudną sytuację ekonomiczną firmy. Zeznania powodów w tym zakresie były wzajemne spójne oraz korespondowały z zeznaniami A. W., co pozwala uznać je za wiarygodne. Z zeznań powodów wynika też, że o zawieszeniu postanowień (...) dowiedzieli się dopiero ok. połowy marca 2011r. Wtedy to ponownie spotkali się z A. W., który dopiero wówczas stanowczo stwierdził, iż nie otrzymają oni świadczeń wskazanych w wypowiedzeniach umów o pracę i mogą ich dochodzić świadczeń na drodze postępowania sądowego.

Sąd nie miał wątpliwości, iż pracodawca wręczając wypowiedzenia powodom wykorzystał zaufanie jakim darzyli go pracownicy. Powodowie byli głęboko przekonani, iż zapewnienie Prezesa pozwanej spółki o tym, iż otrzymają świadczenia wskazane w wypowiedzeniach stanowi gwarancję, iż wypłata tych świadczeń nastąpi. W dniu 28 lutego 2011r., kiedy A. W. już doskonale wiedział o zawieszeniu stosowania przepisów (...) nadal zapewniał S. K. (1) i A. J., że należne świadczenia zostaną im wypłacone. A. W. miał pełną świadomość, iż w chwili wypowiedzenia pracownikom stosunków pracy toczyły się rozmowy ze związkami zawodowymi mające na celu zawieszenie (...) odnośnie postanowień dotyczących wypłaty nagród jubileuszowych i odpraw emerytalno - rentowych. A. W. prowadził te rozmowy i jak ustalono od początku zmierzał do zawieszenia stosowania właśnie tych przepisów, bo miał na uwadze konkretne „oszczędności”.

Wobec tego stanu rzeczy, zachowanie pracodawcy, polegające na umieszczeniu w treści wypowiedzenia punktu określającego świadczenia jakie zostaną pracownikom wypłacone, a także zapewnienie podczas indywidualnego spotkania, iż taka wypłata nastąpi, stanowi niekwestionowany przejaw naruszenia zasad współżycia społecznego i pod względem moralnym zasługuje na dezaprobatę.

W przedmiotowej sprawie nieznaczne „oszczędności” pracodawca poczynił wyłącznie kosztem jednej, niewielkiej grupy pracowników w wieku przedemerytalnym (6 osób), którym najpierw w tym samym czasie wypowiedziano umowy o pracę gwarantując przy tym określone świadczenia, a tuż przed końcem biegu okresu wypowiedzeń dokonano zawieszenia układu zakładowego.

W ocenie Sądu okoliczności niniejszej sprawy pozwalają na ochronę interesów jednostki oszukanej przez pracodawcę lub wprowadzonej w błąd. Sąd powołując się na orzecznictwo wskazał, że nie można trwale oznaczyć - w oderwaniu od okoliczności danej sprawy - pierwszeństwa dobra czy wartości chronionych przez zastosowanie zasad współżycia społecznego - przed innymi, w zakresie nieunormowanym konkretnie przepisami prawa. Do Sądu należy rozstrzygnięcie o potrzebie i sposobie zastosowania całościowo ocenionych zasad współżycia społecznego w okolicznościach danej sprawy, a nie konkretyzacja zastosowanych zasad.

W ocenie Sądu pozwany pracodawca po raz pierwszy czynił z prawa użytek sprzeczny z zasadami współżycia społecznego poprzez zawarcie porozumienia zawieszającego o takiej, a nie innej treści i skutek przeprowadzenia rokowań w takiej, a nie innej formie. Następnie, wykazał zupełny brak przyzwoitości i lojalności wobec powodów składając obietnice wypłaty spornych kwot pomimo, że wiedział już zarówno o samym fakcie zawieszenia (...), jak też o kierunku (rozmiarach) tego zawieszenia.

Pozwany postępując w opisany sposób zachował się w stosunku do powodów skrajnie niełojalnie, co samo w sobie stanowi delikt i absolutnie nie powinno przysparzać jakichkolwiek korzyści. Roszczeniu dochodzonemu przez powodów można w ocenie Sądu nadać charakter odszkodowawczy.

Sąd Rejonowy, rozpoznając sprawę, doszedł do przekonania, iż pomimo częściowego zawieszenia (...), obowiązującego w dniu upływu okresu wypowiedzenia umów o pracę z powodami, należy stwierdzić, iż wobec treści art. 8 k.p., w odniesieniu do nieakceptowanego i sprzecznego z zasadami współżycia społecznego zachowania pracodawcy, S. K. (1) i A. J. winno przysługiwać prawo do otrzymania kwot dochodzonych pozwem. Odnosząc się do roszczeń powodów o wypłatę dodatkowej odprawy w wysokości 200 zł brutto za każdy rok przepracowany w przedsiębiorstwie, dodatkowo wskazał, iż powodowie posiadali analogiczne zapewnienia pracodawcy w zakresie posiadania prawa do jej wypłaty, jak w przypadku odpraw emerytalnych. Podstawą wypłaty tego świadczenia jest dział V ust. 1 Pakietu Gwarancji Socjalnych z dnia 17 czerwca 2010r. Regulacja ta stanowi, iż pracownik odchodzący na emeryturę lub rentę z którym rozwiązany zostanie stosunek pracy, niezależnie od odpraw emerytalno – rentowych otrzyma odprawę dodatkową. W ocenie Sądu, prawo do tej odprawy uwarunkowane jest rozwiązaniem stosunku pracy oraz związanym z tym faktycznym przejściem ze statusu „pracownika” na „emeryta”. Gdyby podzielić stanowisko pozwanego, że odprawa ta przysługiwała tylko w związku z nabyciem praw emerytalnych, to wówczas prawo to przysługiwałoby powodom „tym bardziej”, bo takie prawa nabyli oni jeszcze przed wręceniem wypowiedzeń. Powodowie w okresie zatrudnienia u pozwanego mieli już ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, jednakże dalej pozostawali w stosunku zatrudnienia w pozwanej spółce. Posiadali zatem status pracownika i to on powinien stanowić pryzmat, wobec którego należy rozpatrywać istnienie uprawnienia powodów do dodatkowej odprawy. W rzeczywistości dopiero rozwiązanie z powodami stosunków pracy wiązało się pełnym ich przejściem na emeryturę i uzyskaniem właściwego statusu emeryta. Sąd podkreślił, iż pracodawca wypłacił powodom odprawę emerytalną wynikającą z art. 92¹ kp., a więc uznał, iż wraz z rozwiązaniem z nimi umów o pracę przeszli na emeryturę.

Wobec dokonanych ustaleń, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz S. K. (1) kwotę 15.269,31 zł brutto oraz kwotę 12.932,69 zł brutto, a także kwotę 6.800 zł brutto.

Na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., Sąd częściowo umorzył postępowanie w zakresie powództwa S. K. (1), tj. ponad kwoty roszczenia głównego, wobec których dokonano skutecznego cofnięcia powództwa wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz A. J., kwotę 11.617,35 zł brutto oraz kwotę 6.600 zł brutto.

Od każdej z zasądzonych kwot, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz S. K. (1) odsetki ustawowe liczone od dnia 30 maja 2011r. do dnia zapłaty, natomiast na rzecz A. J. odsetki ustawowe liczone od dnia 23 lipca 2012r. do dnia zapłaty, tj. od dnia doręczenia odpisów pozwu pozwanemu. W ocenie Sądu, zasądzone kwoty roszczeń mają charakter odszkodowania, co uzasadnia zasądzenie odsetek od dnia doręczenia odpisów pozwu stronie przeciwnej. Wobec powyższego Sąd oddalił dalej idące roszczenia odsetkowe.

Sąd orzekł o kosztach sądowych na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., z uwagi na to, iż pozwany przegrał sprawę. Wysokość kosztów zastępstwa prawnego Sąd ustalił w oparciu o § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 oraz na podstawie § 12 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 i § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i zasądził od pozwanego na rzecz S. K. (1) kwotę 3.150 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, w tym kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Okręgowym w Ostrołęce. Wysokość kosztów zastępstwa prawnego zasądzonych na rzecz A. J., Sąd ustalił na podstawie § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 powołanego Rozporządzenia, zasądzając na jego rzecz od pozwanego kwotę 1.817 zł.

Sąd na podstawie art. 477 § 1 k.p.c. nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia każdego z powodów.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w ostrołęce wniosła strona pozwana, zaskarżając go w całości.

Wyrokowi zarzuciła:

1/ naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a/ przepisu § 1 pkt 1 i 2 porozumienia o częściowym zawieszeniu stosowania (...) S.A. w zw. z art. 241²⁷ § 1 i 3 kp poprzez błędną wykładnię, polegające na uznaniu, że po zawarciu przez strony układu zbiorowego (w niniejszej sprawie pracodawcę oraz organizacje związków zawodowych działających w zakładzie) porozumienia o częściowym zawieszeniu stosowania Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy ((...)) pracodawca nadal zobowiązany jest stosować postanowienia (...), które zostały zawieszane,

b/ przepisu § 17 ust. 12 i § 18 (...) S.A. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezpodstawnym przyjęciu ich zapisów jako podstawy zasądzonych na rzecz powodów odszkodowań,

c/ przepisu Działu V ust. 1 Pakietu Gwarancji Socjalnych dla (...) Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M. z dnia 17 czerwca 2010r. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, polegające na niczym nieuzasadnionym przyjęciu jego zapisów jako podstawy zasądzonych na rzecz powodów odszkodowań,

d/ przepisu art. 415 kc poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, wynikające z uznania przez Sąd Rejonowy, wbrew zebranemu w sprawie materiałowi dowodowemu, że pozwany ze swej winy wyrządził powodom szkodę i dlatego obowiązany jest do jej naprawienia, a w konsekwencji bezpodstawnie zasądził od pozwanego na rzecz powodów odszkodowania,

e/ przepisu art. 8 k.p. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że prowadzenie przez pracodawcę rozmów z organizacjami zakładowymi związków zawodowych o zawieszeniu stosowania niektórych postanowień (...), w trakcie biegu wypowiedzeń umów o pracę pracowników, którym na podstawie tych postanowień udzielono informacji o przysługujących świadczeniach wynikających z obowiązujących przepisów, stanowi nadużycie prawa sprzeczne z jego społeczno gospodarczym przeznaczeniem lub zasadami współzycia społecznego, nie wskazując jednocześnie, jakie konkretne prawo zostało przez pozwanego nadużyte oraz jaka zaistniała sprzeczność ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub konkretnymi zasadami współzycia społecznego.

2/ naruszenie prawa procesowego, a mianowicie:

a1 przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i zastosowanie oceny dowolnej, polegającej na dowolnym ustaleniu bez określenia bliższych podstaw takiego rozstrzygnięcia, iż pozwany odmawiając powodom wypłaty świadczeń przewidzianych w § 17 ust. 12 i § 18 (...) S.A. oraz w Dziale V ust. 1 Pakietu Gwarancji Socjalnych dla Pracowników Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M. z dnia 17 czerwca 2010r. dopuścił się nadużycia prawa sprzecznego z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem lub zasadami współzycia społecznego pomimo, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje do tego podstaw. Ponadto Sąd oceniając materiał dowodowy nie uwzględnił okoliczności, że pozwany w dacie rozwiązania stosunków pracy z powodami wypłacił im odprawy emerytalne na podstawie art. 921 k.p., a w konsekwencji nie pomniejszył o te kwoty zasądzonych odszkodowań,

b/ przepisu art. 321 k.p.c. poprzez wydanie przez Sąd I instancji wyroku co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem powodów, tj. poprzez zasądzenie odszkodowań, pomimo tego, że powodowie w toku całego postępowania dochodzili od pozwanego wyłącznie wypłaty odpraw emerytalnych i nagrody jubileuszowej przewidzianych w § 17 ust. 12 i § 18 (...) S.A. oraz Działu V ust. 1 Pakietu Gwarancji Socjalnych dla (...) Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M. z dnia 17 czerwca 2010 r. nie wyrażając woli rozszerzenia lub zmiany swych powództw o roszczenia odszkodowawcze i jednocześnie nie modyfikując swych powództw w przedmiotowej sprawie,

c/ przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, w którym nie wyjaśnił podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa co oznacza, iż Sąd wyrokując nie miał ich na względzie, a więc popełnił uchybienie procesowe, które ma wpływ na wynik sprawy.

Z powyższych przyczyn skarżący wniósł o:

I. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10 i 11 poprzez oddalenie obydwu powództw w całości,

II. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję w wysokości maksymalnej wielokrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że w dacie rozwiązania z powodami umów o pracę tj. w dniu 28 lutego 2011r. wyżej postanowienia (...), dotyczące odpraw i nagród jubileuszowych z mocy prawa nie obowiązywały ze względu na ich zawieszenie i co za tym idzie powodowie nie nabyli na ich podstawie praw do jakichkolwiek świadczeń. Zdaniem pozwanego powodowie mieli możliwość wniesienia powództwa o przywrócenie do pracy lub o odszkodowanie (w terminie ustawowym lub po tym terminie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia) czego jednak nie uczynili.

Odnosząc się do uznania przez Sąd I instancji, iż pozwany pracodawca wypowiedzawszy umowę naruszył zasady współzycia społecznego (art. 8 k.p.) skarżący podkreślił, iż Sąd ten nie wskazał, jakie konkretne prawo zostało przez pozwanego nadużyte oraz jaka zaistniała sprzeczność ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub konkretnymi zasadami współzycia społecznego. W orzecznictwie sądów dominuje zaś pogląd, że zarzut nadużycia prawa winien konkretyzować, na czym to nadużycie polega oraz zasady, które działaniem uprawnionego zostały naruszone.

W ocenie pozwanego odmowa wypłaty świadczeń przez pozwanego może naruszać art. 8 k.p. Zarząd spółki działał zgodnie z prawem, a zmiana stanu prawnego uniemożliwiła wypłatę powodowi przewidzianych w (...) i Pakiecie świadczeń, nadto zasady współzycia społecznego nie mogą stanowić podstawy pracowniczych uprawnień płacowych.

Pozwany podniósł również, że ustawodawca przewidując w art. 241 k.p. możliwość zawieszenia stosowania układu zakładowego w drodze porozumienia zawartego pomiędzy jego stronami, miał na względzie przede wszystkim aspekt społeczny spowodowany sytuacją finansową pracodawcy, tj. ochronę miejsc pracy. Trudno zatem dopatrywać się w zawarciu porozumienia pomiędzy pracodawcą a związkami zawodowymi, w zgodzie z art. 241²⁷ k.p., nadużycia prawa podmiotowego, które byłoby sprzeczne z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem lub zasadami współzycia społecznego. Również w indywidualnych działaniach pozwanego w stosunku do powodów nie można dostrzec naruszenia zasad, o których mowa w art. 8 k.p.. Prezes A. W. w dacie wręczenia wypowiedzenia powodowi, zgodnie z panującym w przedsiębiorstwie od lat zwyczajem, udzielił informacji o świadczeniach wynikających z (...) oraz Pakietu Gwarancji Socjalnych dla Pracowników Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M.z dnia 17 czerwca 2010r., które przysługiwały powodowi na ten dzień. W dacie 28 lutego 2011r., w związku z zawieszeniem niektórych postanowień (...) oraz Pakietu, pracodawca nie był uprawniony do wypłaty tych świadczeń. Jakiegokolwiek inne działania pracodawcy wobec pozwanego stanowiłyby naruszenie prawa, w tym (...), Pakietu i Porozumienia z dnia 25 lutego 2011r.

Zdaniem skarżącego powodowie nie nabyli także prawa do dodatkowej odprawy w kwocie 200 zł brutto za każdy rok przepracowany w pozwanej Spółce i jej poprzednikach prawnych na podstawie Działu V ust. 1 Pakietu Gwarancji Socjalnych dla Pracowników Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M.z dnia 17 czerwca 2010r. Z zapisu dotyczącego zasad przyznawania dodatkowej odprawy wynika bowiem, iż nie mamy do czynienia ze zwiększoną odprawą emerytalną i rentową, lecz z dodatkową odprawą. Krąg osób uprawnionych do odprawy emerytalnej i rentowej nie musi być zatem tożsamy z kręgiem osób uprawnionych do tej dodatkowej odprawy. Ponadto z postanowień Pakietu wynika, iż każdemu uprawnionemu do odprawy emerytalnej i rentowej wypłaca się odprawę dodatkową. Przesłanką nabycia odprawy dodatkowej jest odejście na emeryturę lub rentę i rozwiązanie umowy o pracę. Użyto przy tym określenia „odchodzącemu”, a zatem podejmującemu czynności związane z przejściem na

emeryturę lub rentę, co oznacza, iż dotyczy to osób, które emerytury lub renty nabywają w czasie rozwiązywania umowy o pracę. Ta dodatkowa odprawa nie obejmuje zatem osób, które uzyskały prawo do emerytury lub renty wcześniej, a okoliczność ta nie miała związku czasowego z rozwiązaniem umowy o pracę. Ponieważ więc powodowie prawo do emerytury nabyli przed rozwiązaniem umowy o pracę, a wypowiedzenie umowy o pracę nie miało związku z ich przejściem na emeryturę lecz ze zmniejszeniem zatrudnienia dokonywanego na skutek restrukturyzacji, nie jest im należna dodatkowa odprawa. Pozwany podkreślił też, że zapis Pakietu „według zasad obecnie obowiązujących w Spółce” należy odnosić do zasad wynikających z zapisów (...), które obowiązywały w Spółce w dacie podpisywania Pakietu. W dacie rozwiązania z powodem stosunku pracy, tj. 28.02.2011r., zasady wynikające z (...)nie obowiązywały ze względu na ich zawieszenie Porozumieniem z dnia 25.02.2011r., prawo do dodatkowej odprawy emerytalnej w tym okresie również zostało zawieszone. Zdaniem pozwanego wypłata tej odprawy jest ściśle powiązana i uzależniona od wypłaty świadczeń wynikających z (...). W związku z tym nie było i nie ma podstaw do wypłaty dodatkowej odprawy emerytalnej wynikającej z zapisów Pakietu. W ocenie pozwanego przyjęcie przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie konstrukcji prawnej ekspektatywy prawa opartej w rzeczywistości na oświadczeniu wiedzy (informacja o obowiązującym prawie) nie znajduje uzasadnienia. W orzecznictwie i literaturze przyjmuje się, iż ekspektatywa prawa polega na tym, iż do powstania pełnego prawa podmiotowego brakuje spełnienia niektórych tylko przesłanek, przy czym żadna ze stron stosunku prawnego nie ma wpływu na ich wystąpienie. O występowaniu prawa oczekiwanego można mówić wtedy, gdy wzgląd na nabycie prawa jest prawnie zabezpieczony i zasadniczo nieodwracalny.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżący należy wskazał, że Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął, iż pozwany dopuścił się nadużycia prawa sprzecznego z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem lub zasadami współzycia społecznego. Pozwany wskazał, że Porozumienie o częściowym zawieszeniu stosowania (...) S.A. podpisały strony układu zbiorowego, zatem brak jest podstaw do uznania, że pracodawca celowo wprowadził w błąd powodów, a następnie doprowadził do zawieszenia (...). Negocjacje w sprawie zawieszenia układu toczyły się jeszcze przed dokonaniem powodom wypowiedzeń umów o pracę, bez zgody strony związkowej zawieszenie (...) byłoby niemożliwe, zatem pozwany do chwili podpisania porozumienia o zawieszeniu nie wiedział czy porozumienie w sprawie zawieszenia (...) zostanie podpisane. W tych okolicznościach przypisywanie pozwanemu złej woli. a wręcz twierdzenie, że jego postępowanie można postrzegać w kategoriach czynu niedozwolonego, należy uznać za bezpodstawne i nieuzasadnione.

Pozwany wskazał nadto, iż zasądzona w pkt 2 wyroku na rzecz powoda S. K. (1) kwota 12.932,69 zł tytułem odszkodowania liczonego jak odprawa emerytalna wyliczona wg (...) nie została pomniejszona o odprawę wypłaconą na podstawie art. 92¹ k.p. w kwocie brutto 2 388,43 zł.

Podobnie w przypadku powoda A. J. zasądzona w pkt 5 wyroku kwota 11.617,35 zł tytułem odszkodowania liczonego jak odprawa emerytalna wyliczona wg (...) nie została pomniejszona o odprawę wypłaconą na podstawie art. 92¹ k.p. w kwocie brutto 2 004,92 zł.

Podniósł, że powodom w dacie rozwiązania stosunków pracy zostały wypłacone odprawy emerytalne zgodnie z art. 92¹ k.p., ze względu na zawieszenie (...). Sąd Rejonowy zasądzając odszkodowania nie pomniejszył ich o wypłacone odprawy, a w rezultacie zgodnie ze skarżonym wyrokiem powodowie mogą otrzymać łącznie świadczenia wyższe niż inni pracownicy pozwanego.

Zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. pozwany uzasadniał faktem, że zasądzone kwoty co do przedmiotu nie były objęte żądaniem powodów, bez rozszerzenia lub zmiany powództw. Sąd nie ma podstaw do samowolnej zmiany podstawy prawnej roszczenia, co w skarżonym wyroku uczynił, naruszył również art. 328 § 2 k.p.c., gdyż nie wyjaśnił podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy rozstrzygnął żądania powodów S. K. (1) i A. J., przy czym sprawa w części dotyczącej roszczeń powoda S. K. (1) była rozpoznawana ponownie.

Sąd Okręgowy, uchylając w dniu z dnia 05 marca 2012r., wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 6 grudnia 2011r., wskazał, że w celu oceny zasadności powództwa należałoby zbadać, czy w dacie dokonywania S. K. (1) wypowiedzenia toczyły się już rozmowy Zarządu (...) S.A. w P. ze związkami zawodowymi w kwestii zawieszenia stosowania (...) i czy od początku dotyczyły one zawieszania stosowania przepisów dotyczących odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych, czy też początkowo dyskutowano o zawieszeniu stosowania innych regulacji zawartych w (...).

W toku ponownego rozpoznawania sprawy Sąd Rejonowy ze sprawą z powództwa S. K. (1) połączył do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia tożsamą sprawę A. J. i wydał zaskarżony wyrok, rozstrzygając o żądaniach w/w powodów.

Zauważyć należy, że z uzasadnienia Sądu Rejonowego nie wynika, aby Sąd zasądził na rzecz powodów odszkodowania, a nie odprawy, dodatkowe odprawy i na rzecz S. K. nagrodę jubileuszową. Wprawdzie Sąd Rejonowy w uzasadnieniu na stronie 16 pisze, iż „Roszczeniu dochodzonemu przez powodów można nadać charakter odszkodowawczy”, lecz nie świadczy to o zasądzeniu na rzecz powodów odszkodowań.

Apelacja strony pozwanej była uzasadniona tylko co do wysokości odpraw, zasądzonych przez Sąd I instancji, natomiast Sąd Rejonowy słusznie uznał, iż obu powodom co do zasady należne są dochodzone pozwem świadczenia.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy wykonał wskazania, zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 5 marca 2012r. Przesłuchał świadków - A. L., W. J., W. S. (2), A. P. i A. S. – przedstawicieli związków zawodowych działających w pozwanym zakładzie pracy. Przesłuchał też ówczesnego prezesa pozwanego – A. W. i powodów. Dokonał oceny ich zeznań i ustalił, że już w dacie składania obu powodom oświadczeń o wypowiedzeniu umów o pracę, tj. w miesiącu listopadzie 2010r., pracodawca miał świadomość o toczących się rozmowach ze związkami zawodowymi, które miały na celu zawieszenie postanowień (...) w zakresie naliczania i wypłaty nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno – rentowych. Z zeznań przedstawicieli związków zawodowych wynika wprost, iż zawarte porozumienie miało na celu uniemożliwienie wypłaty stosownych świadczeń odchodzącym na emeryturę pracownikom i ten cel porozumienia znany był od początku negocjacji. Z ich zeznań wynika, że A. W. nalegał, by porozumienie zostało podpisane właśnie w piątek 25 lutego 2011r., nie zaś po konsultacjach z załogą, tak by weszło w życie przed dniem 28 lutego 2011r., po to, by już obowiązywało w okresie odejść pracowników na emeryturę.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jak też ocenę zebranych dowodów. Wbrew stanowisku apelacji Sąd Rejonowy nie naruszył art.233 § 1 kpc, gdyż w uzasadnieniu wszechstronnie rozważył materiał dowodowy, wskazał, którym dowodom dał wiarę i dlaczego, a jego ocena jest logiczna i spójna. Uzasadnienie zawiera też przytoczenie podstawy prawnej wyroku.

W sprawie poza sporem jest, że zawieszenie postanowień (...) nastąpiło z dniem 25.02.2011r., a rozwiązanie stosunków pracy obu powodów nastąpiło z dniem 28.02.2011r.

W stanie faktycznym, ustalonym przez SR, słusznie jednak ten Sąd ten uznał, iż odmowa wypłaty dochodzonych świadczeń jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Sprzeczna z zasadami współzycia społecznego jest bowiem sytuacja, gdy z jednej strony zapewnia się pracowników o przysługiwaniu im świadczeń, a z drugiej tym samym czasie prowadzi się rozmowy, które mają na celu uniemożliwienie wypłaty tych świadczeń. Z zeznań powodów wynika, że prezes A. W. jeszcze w dniu 28.02.2011r., a więc już po zawieszeniu (...), zapewniał powodów, iż świadczenia zostaną im wypłacone. Świadczy to o naruszeniu zasad z art. 94 pkt 5 i 10 kp. Zgodnie z tym przepisem pracodawca jest obowiązany w szczególności terminowo i prawidłowo wypłacać wynagrodzenie oraz wpływać na kształtowanie w zakładzie pracy zasad współzycia społecznego.

Z przepisu art. 8 kp wynika, iż nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Według Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 11 czerwca 2003r., I PK 273/02, OSNP 2004, nr 16, poz. 279) naruszenie przez pracodawcę zasad współzycia społecznego (uczciwego działania, dobrych obyczajów, przyzwoitości, lojalności wobec pracownika) stanowi czyn

niedozwolony (art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p.). Wskazać trzeba, że w sprawie, w której zapadł w/w wyrok chodziło o nakłonienie pracownicy do wyrażenia zgody - przez podpisanie antydatowanego oświadczenia - na takie skrócenie okresu wypowiedzenia, aby stosunek pracy ustał przed wejściem w życie przepisów przyznających wyższe odprawy, o czym pracownica nie wiedziała.

W niniejszej sprawie doszło do podobnej sytuacji. Powodowie byli pracownikami chronionymi przed wypowiedzeniem (art. 39 kp). Pozwany nie respektując tej ochrony dokonał im wypowiedzeń. Powodowie podkreślali, iż nie odwoływali się od wypowiedzeń dokonanych im mimo tej ochrony, gdyż zapewniano ich o wypłaceniu kwot, do których - wg treści wypowiedzeń - przysługiwało im prawo. Z przeprowadzonych w sprawie dowodów jednoznacznie wynika, że aż do upływu okresu wypowiedzenia nikt nie poinformował powodów o tym, że toczą się rozmowy w kwestii zawieszenia (...), które spowodują odmowę wypłacenia świadczeń wskazanych w wypowiedzeniu, a wręcz przeciwnie, otrzymywali zapewnienia, że dostaną obecnie dochodzone kwoty. Zauważyć trzeba, że dobre obyczaje i lojalność względem pracownika wymaga, aby pracodawca informował pracownika o tego typu okolicznościach istotnych dla jego sytuacji, dlatego obecnie pozwany nie może podnosić, iż nie miał obowiązku informowania ich o toczących się rozmowach w kwestii zawieszenia (...).

Pozwany podnosi w apelacji, iż za zawieszeniem stosowania (...) przemawiało dobro ogółu pracowników, a powodowie mieli możliwość ubiegania się o powrót do pracy lub odszkodowanie a z tego nie skorzystali. Nie można podzielić tego stanowiska. Po pierwsze, strona pozwana nie wykazała, aby sytuacja finansowa zakładu pracy była tak zła, aby uniemożliwiała wypłatę dochodzonych pozwem kwot. Sumy należne powodowi S. K. (1) stanowiły łącznie kwotę ok. 35.000zł a sumy należne powodowi A. J. stanowiły łącznie kwotę ok. 18.000zł. Trudno przypuszczać, aby takie sumy mogły zaważyć na przyszłości zakładu pracy. Nie można też twierdzić, że interes ogółu pracowników przemawiał za zawieszeniem postanowień (...). Należy podnieść, iż zasadą jest, iż (...) zawiera się dla wszystkich pracowników zatrudnionych u danego pracodawcy (art. 239 § 1 kp). Zawieszenie jego postanowień musi więc także dotyczyć wszystkich pracowników. Tymczasem w niniejszej sprawie z zeznań przedstawicieli organizacji związkowych wynika jednoznacznie, że zawieszenie (...) miało na celu pozbawienie świadczeń tylko określonej grupy pracowników (6 osób), tj. tych, którzy właśnie otrzymali wypowiedzenia umowy o pracę. Z zeznań świadków wynika przy tym, iż w istocie dużą kwotę, bo ok. 150000zł, miała otrzymać tylko jedna z nich tj. prezes C.. Zawieszane przepisy (...) dotyczyły więc faktycznie tylko znikomej części załogi pozwanego zakładu, kilku osób. Z powyższego wynika więc, iż ciężar poprawy sytuacji całego zakładu faktycznie miało ponieść tylko tych kilka osób, a nie cała załoga. Należy też wskazać, iż odwołanie od wypowiedzenia umowy o pracę można wnieść do Sądu tylko w terminie określonym w art. 264 § 1 kp a skoro powodowie tego nie uczynili (gdyż obiecywano im wypłacenie świadczeń przewidzianych (...)), utracili możliwość kwestionowania wypowiedzeń. Nie można więc obecnie podnosić, iż S. K. (1) i A. J. mogą wystąpić z powództwem o przywrócenie do pracy lub zasądzenie odszkodowania, gdyż Sąd musiałby przywrócić im termin do wystąpienia z takim powództwem, a to jest uwarunkowane stwierdzeniem, że uchybienie terminowi nastąpiło bez ich winy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że powodowi S. K. (1) należna jest dochodzona pozwem odprawa i nagroda jubileuszowa a powodowi A. J. odprawa emerytalna.

Skarżący ma natomiast rację twierdząc, iż zasądzona w pkt 2 wyroku na rzecz powoda S. K. (1) kwota 12.932,69 zł, wyliczona wg (...), powinna być pomniejszona o odprawę emerytalną, wypłaconą na podstawie art. 92¹ kp w kwocie brutto 2 388,43 zł. Podobnie w przypadku powoda A. J. zasądzona w pkt 5 wyroku kwota 11.617,35 zł, wyliczona wg (...), powinna być pomniejszona o odprawę emerytalną, wypłaconą na podstawie art. 92¹ kp w kwocie brutto 2 004,92 zł.

Poza sporem jest, iż powodom w dacie rozwiązania stosunków pracy zostały wypłacone odprawy emerytalne zgodnie z art. 92¹ kp. Skoro Sąd Rejonowy uznał, iż powodom należne są odprawy emerytalne w oparciu o (...), powinien był uwzględnić już wypłacone kwoty. W przeciwnym razie powodowie otrzymaliby dwie odprawy emerytalne: w oparciu o (...) i w oparciu o art. 92¹ kp. Tymczasem zgodnie z art. 241¹³ § 1 kp korzystniejsze postanowienia układu, z dniem

jego wejścia w życie, zastępują z mocy prawa wynikające z dotychczasowych przepisów prawa pracy warunki umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w pkt 2 i w pkt 5 w ten sposób, iż zasądzone na rzecz powodów odprawy pomniejszył o kwoty już im wypłacone na podstawie art. 92¹ kp.

Apelacja pozwanego została natomiast oddalona w zakresie dodatkowej odprawy przewidzianej w Pakiecie dla (...) Prywatyzowanych Przedsiębiorstw (...) na M. z 17.06.2010r.

W części V.1. Pakiet stanowi, że niezależnie od odpraw emerytalnych i rentowych, przysługujących pracownikom, według zasad obecnie obowiązujących w Spółkach, pracownikowi odchodzącemu na emeryturę lub rentę, z którym umowa o pracę zostanie rozwiązana, wypłacona zostanie dodatkowa odprawa w wysokości 200zł brutto za każdy rok przepracowany w Spółkach.

W ocenie Sądu chodzi o pracowników przechodzących na emeryturę lub rentę w takim samym rozumieniu jak w art. 92¹ kp. Jest to bowiem dodatkowe świadczenie i jest ono funkcjonalnie powiązane z w/w przepisem, o czym świadczy użycie słów: „niezależnie” i „dodatkowa”. Tak też rozumiał to pozwany, skoro w oświadczeniach o wypowiedzeniu umów o pracę wskazywał, iż obaj powodowie mają prawo do dodatkowej odprawy, chociaż miał już wówczas wiedzę o pobieraniu przez nich emerytur. Obecnie nie może więc przedstawiać innej koncepcji.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił apelację w części dotyczącej dodatkowych odpraw.

Ostatecznie więc apelacja pozwanego została uwzględniona tylko co do kwoty 2 388,43 zł (w przypadku S. K. (1)) i co do kwoty 2.004,92 zł (w przypadku A. J.).

Mimo częściowego uwzględnienia apelacji Sąd Okręgowy uznał, iż wyrok Sądu Rejonowego w części dotyczącej kosztów postępowania nie powinien ulec zmianie. Sąd miał na uwadze treść art. 100 kpc, który stanowi, iż Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Powód S. K. (1) w Sądzie Rejonowym domagał się początkowo kwoty 40.286zł, zasądzone na jego rzecz kwotę 35.002zł, zaś Sąd Okręgowy uznał, iż należna jest mu kwota 32.613,57zł, ostatecznie więc wygrał w ponad 80 %. Powód A. J. w Sądzie Rejonowym domagał się kwoty 18.217,35zł i taką kwotę zasądzone na jego rzecz, zaś Sąd Okręgowy uznał, iż należna jest mu kwota 16.212,43zł, wygrał więc w ok. 89%, dlatego mimo częściowego uwzględnienia apelacji należy zaakceptować wyrok Sądu Rejonowego w przedmiocie kosztów postępowania.

W toku postępowania przed Sądem Okręgowym tylko pełnomocnik S. K. (1) złożył wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego.

Ponieważ apelacja pozwanego została uwzględniona tylko w niewielkiej części (ok. 20%), Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powoda S. K. (1) zwrot kosztów zastępstwa prawnego za II instancję. Podstawą do zasądzenia tych kosztów jest art. 100kpc. Wysokość kosztów zastępstwa prawnego wynika z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.